

Рис. 2. Структура готівки в обігу на 01.01.2023. Монети (у млн. шт).
Джерело: розроблено авторами за [4].

Отже, функціонування фінансового сектору України в умовах воєнного стану свідчить, що сьогодні «кешлес» є не тільки надзвичайно актуальним та безпечним методом здійснення платежів, а й сприяє фінансовій обороні держави.

Література

1. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18 / Правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 11.11.2023).
2. Воєнний рік: безготівкові операції – у пріоритеті в українців / Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://surl.li/fgthk>.
3. Кобинець. Я. Фінансовий фронт: безготівкові розрахунки у воєнний час. Інтернет-видання «Економічна правда». 2022. URL: <http://surl.li/nbgmq>.
4. Готівковий обіг в Україні на 01 січня 2023 року. URL: <http://surl.li/neaqe>.

УДК 336.32

Фурманчук Оксана Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Луценко Анастасія Юріївна, Носенко Дарина Олександрівна,

студентки

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану надзвичайно важливим є забезпечення оперативного, належного та безперервного обліку. З метою забезпечення ефективного функціонування бюджетної сфери та життєво необхідних потреб жителів територіальних громад у період дії воєнного стану, Офіс Президента України, Уряд, Верховна Рада України, РНБО та інші центральні органи виконавчої влади приймають низку швидких, ефективних, оперативних рішень.

Якщо відбувається будь-яка господарська операція підприємства, вона повинна бути своєчасно відображена в бухгалтерському обліку за принципами безперервності і послідовності. Господарська операція – це дія або подія, що викликає зміну в структурі активів і зобов'язань, власному капіталі підприємства. Дія є спрямованим фактом господарського життя, а подія це – несподіваний, непередбачуваний факт. В разі не

ведення бухгалтерського обліку на безперервній основі певний час відбувається накопичення здійснених господарських операцій, проведення яких потім буде тривалим і коштовним, що відбувається в досить тривалий термін – відновлення бухгалтерського обліку. Тому потрібно завжди, і під час воєнного стану, в разі здійснення навіть незначної кількості операцій на підприємстві, не зволікати і вчасно вести бухгалтерський облік, що дасть змогу об'єктивного контролю над активами і зобов'язаннями підприємства в реальному часі.

Часто у бухгалтерів бюджетних установ виникає необхідність обліку кредиторської заборгованості, що набуває більшої актуальності в умовах воєнного стану, коли у багатьох розпорядників виникають проблеми з виплатами.

Тому важливо наголосити, що у період дії в Україні воєнного стану строки, визначені ст. 257 ЦКУ, продовжуються на термін його дії. Указом Президента України від 24.02.2022 №64/2022 воєнний стан в Україні введено з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, який продовжено до 4 лютого 2024 року, тому наразі заборгованість, за якою строки давності станом на 24.02.2022 не пройшли, не може вважатися безнадійною і, відповідно не підлягає списанню [1].

Таким чином, після закінчення воєнного стану за кожним зобов'язанням необхідно буде провести оцінку щодо можливості виникнення обов'язку погашення такої заборгованості у майбутньому та, за необхідності, прийняти рішення про списання безнадійної заборгованості.

Через ведення військових дій на території України багато установ призупиняють свою діяльність, тому виникає питання чи потрібно нараховувати амортизацію. Нараховують амортизацію лише на необоротні активи – тобто активи, які, за очікуванням установи, будуть у користуванні більше одного року (далі - необоротні активи). До таких, як правило, належать основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові біологічні активи, інвестиційна нерухомість .

Мобілізоване майно повертають власнику протягом 30 календарних днів після оголошення демобілізації. В даному випадку, переходу права власності не відбувається. Тож установа повинна продовжувати обліковувати автомобіль на балансовому рахунку - субрахунку 1015 «Транспортні засоби». Відповідно, на мобілізовані транспортні засоби, техніку продовжується нараховуватися амортизація, як було до того. НП(С)БОДС 121 не визначає мобілізацію як підставу для призупинення нарахування амортизації, а отже, навіть на передане майно в процесі виконання військово-транспортного обов'язку слід нараховувати амортизацію.

Відповідно до НП(С)БОДС 121 амортизація не нараховується на об'єкти основних засобів, доступ до яких обмежений у зв'язку з тим, що вони перебувають на тимчасово окупованій території та/або на території проведення антитерористичної операції [3].

Також уникнути нарахування амортизації можна в такому разі, лише якщо одночасно із запровадженням простою робітників провести консервацію ОЗ (для інших активів консервація не передбачена).

Консервація ОЗ – це комплекс заходів, спрямованих на довгострокове (але не більш як три роки) зберігання ОЗ підприємств у разі припинення виробничої та іншої господарської діяльності з можливістю подальшого відновлення їх функціонування.

Велика кількість новацій торкнулася нарахування заробітної плати та пов'язаних із нею виплат і платежів. Зокрема скасовано пеню за несвоєчасну сплату ЄСВ, а також відмінено всі штрафні санкції на період дії воєнного стану. Також керівникам державних органів, підприємств, установ та організацій, що фінансується або дотуються з бюджету, до припинення чи скасування воєнного стану в Україні в межах фонду заробітної плати, передбаченого у кошторисі, надається право самостійно визначати розмір оплати часу простою працівників, але не нижче від двох третин тарифної ставки встановленого працівникові тарифного розряду (посадового окладу) [2].

Що стосується інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності, то це обов'язкова процедура для всіх установ. Але установи, які знаходяться в районах проведення воєнних (бойових) дій у період дії воєнного стану або майно яких розташоване на (в) таких територіях (районах), проводять інвентаризацію тільки тоді, коли стане можливим безпечний та безперешкодний доступ уповноважених осіб до активів, необхідних первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку.

Таким чином, впровадження воєнного стану суттєво вплинуло на звичайний порядок ведення бухгалтерського обліку, тому для його підтримання на період дії воєнного стану урядом було введено ряд послаблень. Окрім того, введено мораторій на штрафи за несвоєчасну подачу звітності й сплату податків, а також нарахування пені та проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану. Також змін зазнав і порядок нарахування амортизації на таке майно, а також ті основні засоби, які підприємства не мають змоги використовувати для своєї діяльності у зв'язку із їх розміщенням у зоні ведення бойових дій. У цьому випадку такі суб'єкти можуть продовжувати нараховувати амортизацію таких об'єктів для відшкодування втрат від морального старіння або ж тимчасово вивести їх з експлуатації, здійснити їх консервацію.

Література

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022> (дата звернення:12.11.2023).

2. Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати. Постанова КМУ від 8.02.1995 р. № 100-95-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95> (дата звернення:12.11.2023).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10> (дата звернення:12.11.2023)

УДК:336

Фурманчук Оксана Сергіївна,
кандидат економічних наук, доцент

Панова Анна Костянтинівна,
магістрантка,

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
(Україна)*

НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ В УКРАЇНІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Виникнення аудиту розпочалося у економічно розвинених країнах як послуга високо кваліфікованих фахівців із бухгалтерського обліку щодо підтвердження публічної звітності підприємств. Для ефективного економічного розвитку необхідним було запровадження в Україні Міжнародних стандартів аудиту. Відповідно, критично важливим є професійний рівень фінансових менеджерів, бухгалтерів, аудиторів, а також вміння застосовувати теоретичні знання на практиці. Аудиторська діяльність в Україні ще далеко не на завершальному етапі розвитку, питання організації проведення аудиту в Україні за міжнародними стандартами є актуальним і потребує вивчення, що актуалізує дане дослідження.

На створену в Україні Спілку аудиторів України (САУ) були покладені організаційні питання становлення та розвитку аудиторської діяльності в державі. На сьогоднішній день САУ налічує у своїх рядах близько 1500 членів, 12 аудиторських фірм – колективних членів. Спілка має свої відділення в усіх обласних центрах України – 25